

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Δημ. Σούτσου 6, Αθήνα 11521
Τηλέφωνο: 210-6421281
Φαξ: 210-6420116
E-mail: ipode@otenet.gr

Α. Στατιστικά στοιχεία για Αλλοδαπούς και Παλιννοστούντες Μαθητές

Τα ποσοτικά στοιχεία που ακολουθούν δίνουν μια συγκεντρωτική εικόνα των αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών που φοιτούσαν στα δημόσια σχολεία της χώρας μας κατά το σχολικό έτος 2007-08 . Τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο έρευνας που κάνει το Ι.Π.Ο.Δ.Ε. κάθε χρόνο. Συγκεκριμένα τα στοιχεία προέρχονται από 4579 (76%) Νηπιαγωγεία, 4864 (78%) Δημοτικά, 1813 (96%) Γυμνάσια, 1071 (96%) Λύκεια και 407 (83%) ΤΕΕ, ΕΠΑΛ. & ΕΠΑΣ.

Κατανομή των Αλλοδαπών και Παλιννοστούντων μαθητών στα Δημόσια Σχολεία κατά το σχολ. έτος 2007-08			
Βαθμίδα εκπαίδευσης	Σύνολο μαθητών	Αριθμός Αλλοδαπών μαθητών	Αριθμός Παλιντων μαθητών
Νηπιαγωγείο	90.698	8.111	759
Δημοτικό	531.674	58.167	5.909
Γυμνάσιο	317.945	29.346	4.996
Λύκειο	211.192	9.192	2.729
ΤΕΕ - ΕΠΑΛ - ΕΠΑΣ	56.531	7.266	2.512
ΣΥΝΟΛΟ	1.208.040	112.082	16.905

Κατανομή των Αλλοδαπών και Παλιννοστούντων μαθητών στα Διαπολιτισμικά Σχολεία κατά το σχολ. έτος 2007-08			
Βαθμίδα εκπαίδευσης	Σύνολο μαθητών	Αριθμός Αλλοδαπών μαθητών	Αριθμός Παλιντων μαθητών
Δημοτικό	2.597	500	99
Γυμνάσιο	1.587	427	112
Λύκειο	684	105	73
ΣΥΝΟΛΟ	4.868	1.032	284

Κατανομή των Αλλοδαπών και Παλιννοστούντων μαθητών στα Δημόσια Σχολεία
κατά το σχολ. έτος 2007-08, ανά περιφέρεια

Σχολ. έτος 2007-08. Δημόσια Νηπιαγωγεία			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Σύνολο Μαθητών (Νήπια & Προνήπια)	Αριθμός Αλλοδαπών Μαθητών (Νήπια & Προνήπια)	Αριθμός Παλιντων Μαθητών (Νήπια & Προνήπια)
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	5.677	169	101
ΑΤΤΙΚΗΣ	20.901	2.878	224
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	1.778	119	3
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	7.923	438	7
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	3.317	145	14
ΗΠΕΙΡΟΥ	3.550	212	14
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	8.460	521	14
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΙΩΝ	1.371	189	5
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	19.237	1.431	354
ΚΡΗΤΗΣ	4.754	562	10
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	3.568	460	1
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	4.927	503	4
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	5.235	484	8
ΣΥΝΟΛΟ	90.698	8.111	759

Σχολ. έτος 2007-08. Δημόσια Δημοτικά Σχολεία			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Σύνολο Μαθητών	Αριθμός Αλλοδαπών Μαθητών	Αριθμός Παλλ/των Μαθητών
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	33.265	1.202	761
ΑΤΤΙΚΗΣ	150.049	23.600	1.245
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	9.937	850	68
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	37.729	2.928	135
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	16.767	787	119
ΗΠΕΙΡΟΥ	16.967	1.337	218
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	39.827	3.335	119
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΙΩΝ	9.538	1.622	52
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	109.037	8.980	2.619
ΚΡΗΤΗΣ	33.233	3.805	214
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	18.728	2.582	165
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	30.489	4.196	129
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	26.108	2.943	65
ΣΥΝΟΛΟ	531.674	58.167	5.909

Σχολ. έτος 2007-08. Δημόσια Γυμνάσια			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Σύνολο Μαθητών	Αριθμός Αλλοδαπών Μαθητών	Αριθμός Παλίντων Μαθητών
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	19.105	649	940
ΑΤΤΙΚΗΣ	97.875	13.054	997
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	6.139	392	37
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	21.916	1.226	100
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	9.639	478	85
ΗΠΕΙΡΟΥ	9.861	760	116
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	22.902	1.550	114
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	7.128	836	37
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	58.083	4.128	2.284
ΚΡΗΤΗΣ	20.551	1.668	85
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	11.119	1.191	84
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	16.923	1.827	68
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	16.704	1.587	49
ΣΥΝΟΛΟ	317.945	29.346	4.996

Σχολ. έτος 2007-08. Δημόσια Λύκεια			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Σύνολο Μαθητών	Αριθμός Αλλοδαπών Μαθητών	Αριθμός Παλλήνων Μαθητών
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	11.035	97	532
ΑΤΤΙΚΗΣ	70.279	4.732	483
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	3.755	67	12
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	14.353	434	22
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	7.053	111	49
ΗΠΕΙΡΟΥ	6.996	316	22
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	15.327	413	70
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	4.254	329	29
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	37.516	1.114	1.385
ΚΡΗΤΗΣ	13.141	384	14
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	5.409	199	43
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	11.113	589	47
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	10.961	407	21
ΣΥΝΟΛΟ	211.192	9.192	2.729

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Σχολ. έτος 2007-08. Δημόσια ΤΕΕ - ΕΠΑΛ - ΕΠΑΣ			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Σύνολο Μαθητών	Αριθμός Αλλοδαπών Μαθητών	Αριθμός Παλίντων Μαθητών
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	3.312	101	327
ΑΤΤΙΚΗΣ	17.896	3.607	1.020
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	1.173	91	18
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	4.087	336	11
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1.512	104	30
ΗΠΕΙΡΟΥ	1.803	222	44
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	4.030	294	26
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	1.104	156	16
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	10.433	985	947
ΚΡΗΤΗΣ	3.868	303	35
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	1.982	220	15
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	2.649	524	9
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	2.682	323	14
ΣΥΝΟΛΟ	56.531	7.266	2.512

Β. Στοιχεία για Τάξεις Υποδοχής και Φροντιστηριακά Τμήματα

Κατά το σχολικό έτος 2006-07 λειτούργησαν τριάντα τέσσερις (34) τάξεις υποδοχής (τύπου I και II) και τριάντα ένα (31) φροντιστηριακά τμήματα στις σχολικές μονάδες της B/θμιας εκπαίδευσης.

Αντίστοιχα στην A/θμια εκπαίδευση, κατά το 2006-07 λειτούργησαν 286 τάξεις υποδοχής (τύπου I και II) και 146 φροντιστηριακά τμήματα, ενώ κατά το 2007-08, λειτούργησαν 179 τάξεις υποδοχής (τύπου I και II) και 134 φροντιστηριακά τμήματα.

Γ. Δράσεις που αφορούν στην μαθησιακή στήριξη αλλοδαπών και Παλινοστούντων μαθητών στην Α/θμια εκπαίδευση

Το Πρόγραμμα «Ένταξη παιδιών Παλινοστούντων και Αλλοδαπών στο σχολείο για την Α/θμια Εκπαίδευση», που μέχρι τώρα έχει αναπτυχθεί και εφαρμοσθεί από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, έχει ως γενικό σκοπό τη δημιουργία των προϋποθέσεων εκείνων που διασφαλίζουν σ' όλους τους μαθητές ίσες ευκαιρίες πρόσβασης σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Το διδακτικό έτος 2007-2008 πραγματοποιήθηκαν οι παρεμβατικές δράσεις σε 599 νηπιαγωγεία και δημοτικά με τα ακόλουθα αποτελέσματα:

- 2.958 Τμήματα στήριξης σε σχολεία, όπου 1.319 Τμήματα γλωσσικής στήριξης στα δημοτικά σχολεία, 169 Τμήματα σε νηπιαγωγεία & 1470 Τμήματα ψυχοκοινωνικής στήριξης
- 10734 μαθητές στην παρέμβαση
- 68.990 ωφελούμενοι μαθητές
- 18.193 αλλοδαποί και παλινοστούντες μαθητές
- 676 εκπαιδευτικοί
- 80 επιμορφωτικές δραστηριότητες
- 5.993 ωφελούμενες σχολικές μονάδες από επιμορφώσεις
- 8.502 ωφελούμενοι εκπαιδευτικοί
- 704 σχολικές μονάδες ωφελούμενες από υλικό
- 52.026 τίτλοι βιβλίων που διανεμήθηκαν

Δ. Δράσεις που αφορούν στην μαθησιακή στήριξη αλλοδαπών και Παλινοστούντων μαθητών στην Β/θμια εκπαίδευση (Γυμνάσιο)

Στα πλαίσια του προγράμματος «Ένταξη παιδιών παλινοστούντων κι αλλοδαπών στο σχολείο για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο) » με επιστημονική υπεύθυνο την Καθηγήτρια κ. Παπαναούμ Ζωή, κατά τη σχολική χρονιά 2007-2008 συνεργάστηκαν συνολικά 203 σχολεία στις 12 εκπαιδευτικές περιφέρειες της χώρας. Συγκεκριμένα:

- ο Η δράση της ενισχυτικής διδασκαλίας για την ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων των παλινοστούντων και αλλοδαπών μαθητών, καθώς και τα θερινά προλυκειακά τμήματα εκπαίδευσης αποτελούν σημαντικές δράσεις του έργου με επιτυχή αποτελέσματα. Η διαδικασία επιλογής των φιλόλογων-συνεργατών που διδάσκουν την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα γίνεται με αυστηρά κριτήρια μοριοδότησης.
- ο Ο αριθμός των μαθητών που συμμετείχαν στη δράση της γλωσσικής διδασκαλίας (ΤΕΔΓ: Τμήματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας της Γλώσσας)ην περίοδο 2007-2008 ήταν 3.466. Οι φιλόλογοι που απασχολήθηκαν στα συνεργαζόμενα σχολεία ήταν 172. Για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στα σχολεία αυτά ακολουθήθηκαν διάφορες μέθοδοι: σε άλλες περιπτώσεις επιλέχθηκε η συνδιδασκαλία (10%), σε άλλες τα μαθήματα πραγματοποιήθηκαν σε ξεχωριστά τμήματα που λειτούργησαν παράλληλα με το σχολικό πρόγραμμα(71%) και σε άλλες μετά το πέρας του(19%). Οι εθνικότητες μαθητών που συμμετείχαν στη γλωσσική διδασκαλία είναι κατά πλειοψηφική σειρά: αλβανική, ρωσική, γεωργιανή, βουλγαρική, ενώ με μικρότερο αλλά σημαντικό ποσοστό συμμετοχής υπάρχουν μαθητές με

άλλη εθνικότητα, όπως ρουμανική, κινεζική, αφγανική, αρμενική, γερμανική κ.α. Οι τεχνικές και οι τρόποι διδασκαλίας στα ΤΕΔΓ ήταν παιχνίδια ρόλων, κάρτες αντικειμένων, οπτικοακουστικά μέσα, εντοπισμός άγνωστων λέξεων. Η ανταπόκριση των ωφελούμενων μαθητών ήταν:

ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ 53%

ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ 43%

ΜΕΤΡΙΑ 4%

Φοίτησαν ανά σχολική τάξη:

Α Γυμνασίου: 46,40%

Β Γυμνασίου: 30,16%

Γ Γυμνασίου: 23,44%

- Ακόμη δημιουργήθηκαν βάσεις δεδομένων, έγιναν οργανωτικές συναντήσεις.
- Σημαντικό ήταν το επιμορφωτικό έργο του προγράμματος με σεμινάρια επιμόρφωσης, για εκπαιδευτικούς και στελέχη της εκπαίδευσης σε: Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Βέροια, Ρέθυμνο και Ηράκλειο. Συνολικός αριθμός επιμορφούμενων εκπαιδευτικών: 677

Ε. Εκπαιδευτική ένταξη μουσουλμανόπαιδων

Οι δράσεις που προβλέπονταν στο Τεχνικό Δελτίο Έργου της Πράξης «Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων 2005-2007» , με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια Άννα Φραγκουδάκη, και πραγματοποιήθηκαν κατά το σχολικό έτος 2007-2008 στα Κ.Ε.Σ.Π.Ε.Μ (Κέντρα Στήριξης Προγράμματος Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων) ήταν οι εξής:

- Στελέχωση των Κ.Ε.Σ.Π.Ε.Μ. από 15 επιμορφωμένους συνεργάτες στην οργάνωση και στην καθημερινή λειτουργία των Κέντρων και από 26 έμπειρους εμπυχωτές.
- Λειτουργίες κινητών Κ.Ε.Σ.Π.Ε.Μ. για μαθήματα σε απομακρυσμένα χωριά. Συμμετείχαν 250 μαθητές και πραγματοποιήθηκαν 1152 ώρες μαθημάτων.
- Λειτουργία Δημιουργικού Εργαστηρίου Νέων «Νέοι εν Δράσει».
- Δράσεις εμπύχωσης παιδιών της μειονότητας σε προσχολική ηλικία, με δραματοποίηση, θεατρικό παιχνίδι, εικαστικά , παιχνίδια λόγου και χρήση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών στα Κ.Ε.Σ.Π.Ε.Μ.
- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών πάνω στο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο της μειονοτικής εκπαίδευσης , σε εκπαιδευτικά λογισμικά για τη διδασκαλία της γλώσσας, σε διαδικασίες παραγωγής γραπτού και προφορικού λόγου, σε διαδικασίες παρακολούθησης και αξιολόγησης της πορείας των μαθητών .
- Μαθήματα προς μειονοτικούς μαθητές δημοτικού και γυμνασίου:
  - Ελληνικής γλώσσας κατά τους θερινούς μήνες του 2007 και του 2008.
  - Η/Υ στα ελληνικά κατά το σχολικό έτος 2007-8.
- Οργάνωση και παροχή μαθημάτων ελληνικής γλώσσας σε ενήλικες μέλη της μειονότητας.

- Πραγματοποίηση δύο δώρων σεμιναρίων στην Ξάνθη και στην Κομοτηνή με στόχο την εξοικείωση των εκπαιδευτικών με τις ιδιαιτερότητες της δομής της τουρκικής γλώσσας.
- Μαθήματα τουρκικής γλώσσας σε αρχάριους, απευθυνόμενα σε εκπαιδευτικούς της Ξάνθης , Κομοτηνής και Αλεξανδρούπολης. Συμμετείχαν 170 εκπαιδευτικοί και πραγματοποιήθηκαν 1170 ώρες διδασκαλίας.
- Εμπλουτισμός δανειστικών βιβλιοθηκών των σταθερών και κινητών Κ.Ε.Σ.Π.Ε.Μ. με μεγάλο αριθμό εκπαιδευτικών βιβλίων και παιχνιδιών.
- Εορταστικές εκδηλώσεις στα Κ.Ε.Σ.Π.Ε.Μ. για την ολοκλήρωση κύκλου μαθημάτων, με παρουσιάσεις των δημιουργικών δραστηριοτήτων των παιδιών και εκθέσεις εργασιών.
- Πραγματοποίηση διεθνούς συνεδρίου για τα αποτελέσματα του έργου τη δεκαετία 1997-2007 με τίτλο: «Πολιτισμική Ετερότητα και Ανθρώπινα Δικαιώματα».
- Εκπόνηση νέου εκπαιδευτικού υλικού με περιεχόμενο την «Ευρωπαϊκή Αγωγή του Πολίτη».
- Ξεκίνησε το 2008 η βιντεογραφημένη αποτύπωση , διάρκειας 50 ' και με αγγλικούς υπότιτλους, για τα αποτελέσματα της όλης παρέμβασης του έργου ως προς τις αρχικές κοινωνικές συνθήκες και τις αλλαγές που επέφερε στη 10ετή πορεία του στη θρακική κοινωνία.
- Συμβουλευτική στήριξη γονέων και μαθητών της μειονότητας, σε εβδομαδιαία βάση, στα κεντρικά και περιφερειακά Κ.Ε.Σ.Π.Ε.Μ., με στόχο την αντιμετώπιση μαθησιακών δυσκολιών και προβλημάτων ένταξης στο σχολείο.

Προβλέπονται ακόμη :

- Παροχή ηλεκτρονικής μεθόδου εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας για παιδιά 8-14 ετών και συνοδευτικού ηλεκτρονικού λεξικού 6000 λημμάτων.
- Παροχή τρίγλωσσου (ελληνικά-τουρκικά-αγγλικά) ορολογικού ηλεκτρονικού λεξικού με την ορολογία όλων των μαθημάτων του γυμνασίου .

ΣΤ. Εκπαιδευτική ένταξη τσιγγανόπαιδων

Το πρόγραμμα «Ένταξη Τσιγγανοπαιδων στο Σχολείο» υλοποιήθηκε από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας από 20/03/2006 μέχρι 30/06/2008.

Κατά το διάστημα αυτό πραγματοποιήθηκε μία σειρά εκδηλώσεων τόσο για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης όσο και για την επιμόρφωση των εμπλεκόμενων φορέων σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο, ως εξής:

- ο 4 εκδηλώσεις στην έδρα του προγράμματος (Βόλος), δηλαδή μία εναρκτήρια εκδήλωση, δύο απολογιστικές συναντήσεις και μία διημερίδα με θέμα «Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Τσιγγάνοι»
- ο 8 περιφερειακές εκδηλώσεις διάχυσης
- ο 8 περιφερειακές εκδηλώσεις επιμόρφωσης
- ο 9 νομαρχιακές εκδηλώσεις διάχυσης
- ο 9 νομαρχιακές εκδηλώσεις επιμόρφωσης και 23 ενδοσχολικές επιμορφώσεις σε όλη την επικράτεια.

Το πρόγραμμα λειτούργησε σε 170 σχολεία παρέμβασης σε 39 νομούς της χώρας και δημιουργήθηκαν 80 Τμήματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας (ΤΕΔ) και 43 Εργαστήρια Δημιουργικής Απασχόλησης Μαθητών (ΕΔΑΜ).

Η παρακολούθηση της φοίτησης στα σχολεία παρέμβασης από τους συνεργάτες δικτύου του προγράμματος ήταν καθημερινή και ο αριθμός των εγγεγραμμένων μαθητών (Τσιγγανοπαιδων) ανήλθε στους 8.140 (4.362 αγόρια, 3.778 κορίτσια).

Ο μέσος όρος διαρροής για το σχολικό έτος 2006-2007 ήταν 2.301 μαθητές (1.249 αγόρια και 1.052 κορίτσια), ενώ για το σχολικό έτος 2007-2008 ο μέσος όρος ήταν 1.398 μαθητές (710 αγόρια και 688 κορίτσια).

Τα Τμήματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας παρακολούθησαν συνολικά 2.545 τσιγγάνοι μαθητές (1.443 αγόρια, 1.102 κορίτσια) και δίδαξαν σε αυτά 102 εκπαιδευτικοί τα μαθήματα της Γλώσσας και των Μαθηματικών.

Τα Εργαστήρια Δημιουργικής Απασχόλησης Μαθητών παρακολούθησαν συνολικά 1.944 τσιγγάνοι μαθητές (986 αγόρια, 958 κορίτσια) και δίδαξαν 76 εκπαιδευτικοί μαθήματα χορού, δημιουργικού παιχνιδιού, ηλεκτρονικούς υπολογιστές και μουσική. Στο πρόγραμμα απασχολήθηκαν 4 άτομα στην κεντρική γραμματεία του έργου, 8 περιφερειακές γραμματείας, 65 συνεργάτες δικτύου πλήρους απασχόλησης, 18 συνεργάτες δικτύου μερικής απασχόλησης, 44 τσιγγάνοι διαμεσολαβητές και 208 ειδικοί συνεργάτες (Διευθυντές Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και Διευθυντές των σχολείων του προγράμματος). Για την επίτευξη των στόχων της ενισχυτικής διδασκαλίας συγκροτήθηκε συγγραφική ομάδα η οποία και παρήγαγε το κάτωθι διδακτικό υλικό :

1. Επιμορφωτικός Οδηγός με τίτλο: "11 Ετερότητα στη σχολική τάξη και η Διδασκαλία της Γλώσσας και των Μαθηματικών. Η περίπτωση των Τσιγγανοπαίδων"
2. "Μιλώ και γράφω Ελληνικά", πρώτο επίπεδο διδασκαλίας (Βιβλίο του Μαθητή)
3. "Μιλώ και γράφω Ελληνικά", δεύτερο επίπεδο διδασκαλίας (Βιβλίο του Μαθητή)
4. "Μιλώ και γράφω Ελληνικά", τρίτο επίπεδο διδασκαλίας (Βιβλίο του Μαθητή)
5. "Μιλώ και γράφω Ελληνικά", πρώτο, δεύτερο και τρίτο επίπεδο διδασκαλίας (Βιβλίο του Δασκάλου)
6. "Μαθηματικά", πρώτο επίπεδο διδασκαλίας (Βιβλίο του Μαθητή)
7. "Μαθηματικά", δεύτερο επίπεδο διδασκαλίας (Βιβλίο του Μαθητή)
8. "Μαθηματικά", τρίτο επίπεδο διδασκαλίας (Βιβλίο του Μαθητή)

9. "Μαθηματικά", πρώτο, δεύτερο και τρίτο επίπεδο διδασκαλίας (Βιβλίο του Δασκάλου).

Τέλος, οφείλουμε να τονίσουμε ότι η αποδοχή των βιβλίων υπήρξε πάρα πολύ καλή τόσο από τους εκπαιδευτικούς που τα δίδαξαν, όσο και από τους ειδικούς και λόγω αυξημένης ζήτησης τους από υπηρεσιακούς παράγοντες προχωρήσαμε στην επανεκτύπωσή τους.